

Radikalizmin Kadın Versiyonu: Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) Ablaları Örneği

The Female Version of Radicalism: The Example of Fetullah Terrorist Organization (FETO) Elder Sisters

Hüseyin Arslan

Doç. Dr., Polis Akademisi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZET

Radikalleşen, şiddete ve teröre bulaşan kadın kimliği tarihsel bir olgudur. Bu gerçeklik modern dönem terör örgütleri için fazlasıyla geçerlidir. Kadın kimliği, özellikle ideolojik pek çok terör örgütünde kurucu ve lider pozisyonundadır. Ancak din motifine ve istismarına dayanan terör örgütlerinde durum farklıdır. Bu tür örgütlerde kadın militanlar sadece erkek militanların gölgesinde kalmazlar aynı zamanda isimsizdirler ve liderin izin verdiği ölçüde görünürler. Aynı durum Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) abları için geçerlidir. Aslında FETÖ'nün kuruluş yıllarında kadının adı ve kimliği hiç yoktu. Ancak bu durum daha sonra değişmiş ve kadın kimliği birden bire keşfedilmiş gibi örgütsel amaçlar için araçsallaştırılmıştır. Bunun için örgüt ablalık sistemini ve katalog evlilik sistemini kurmuştur. Bu iki sistemle hem kadın kimliği hem de evlilik müessesesi örgütsel çıkarlar için istismar edilmiştir. FETÖ kadın militanları yıllarca aktif olarak kullanmış ve pek çok işte çalıştırmıştır, ancak onlardan hiçbirini üst düzey yönetici ve idareci olarak atamamıştır. Buna rağmen FETÖ'nün radikalleşmiş militan kadınları örgütsel çıkarlar için pek çok görevi üstlenmişlerdir. Bu nedenle FETÖ ile sürdürülen mücadelede örgütün kadın militanlarının gözardı edilmemesi çok önemlidir. Bu çalışmada, FETÖ'nün baştan yok saydığı ancak daha sonra keşfettiği kadın militan kimliğini nasıl kurduğu analiz edilmektedir. İlk olarak FETÖ'nün kadın kimliğine tarihsel bakışı tartışılmaktadır. Daha sonra ablalık sistemi ile katalog evlilik sisteminin niçin kurulduğu üzerinde durulmakta ve son olarak da FETÖ'nün militan kadın kimliğiyle mücadelenin önemine değinilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Radikalizm, Şiddet, Terör, FETÖ, Ablalık Sistemi

ABSTRACT

The identity of women, which has become radicalized and involved in violence and terrorism, is a historical phenomenon. This reality is very valid for modern period terrorist organizations. Women's identity is the founder and leader of many ideological terrorist organizations. However, the situation is different in terrorist organizations based on religious motives and exploitation. In such organizations, female militants are not only overshadowed by male militants, they are also anonymous and appear to the extent permitted by the leader. The same is true for the Fetullah Terrorist Organization (FETO) elder sisters. In fact, the name and identity of the woman did not exist during the founding years of FETO. However, this situation changed later and it was instrumentalized for organizational purposes as if the identity of women was suddenly discovered. For this, the organization has established the elder sisterhood system and the catalog marriage system. With these two systems, both the identity of women and the institution of marriage have been exploited for organizational benefits. FETÖ has actively used female militants for years and employed them in many jobs, but has not appointed any of them as senior managers or administrators. Despite this, the radicalized militant women of FETO undertook many tasks for organizational interests. For this reason, it is very important that the women militants of the organization are not ignored in the fight against FETO. In this study, it is analyzed how FETÖ established the identity of a female militant, which it initially ignored but discovered later. Firstly, the historical perspective of FETO on female identity is discussed. Afterwards, it is focused on why the elder sisterhood system and the catalog marriage system were established, and finally, the importance of combating FETO's militant female identity is mentioned.

Keywords: Radicalism, Violence, Terror, FETO, Elder Sisterhood System

1. GİRİŞ

Radikalleşme, şiddete varan aşırılık ve terör öteden beri güvenliği tehdit eden unsurların en başında gelmektedir. Dolayısıyla bir bireyin ya da içinde yer aldığı kitlenin/grubun belirlediği amaçları gerçekleştirmek için radikalleşerek şiddete varan aşırılığa kayması, şiddete başvurmayı kabul etmesi ve sonunda teröre evrilmesi güvenlik açısından önemli bir sorundur. Literatürdeki genel kabul radikalleşme fenomeninin şiddetten önce geldiği yönündedir. Ancak herhangi bir terör örgütüne katılmanın radikalleşmenin bir aşaması olup olmadığı halen tartışma konusudur. Bu nedenle cinsiyet ya da yaş farkı olmaksızın radikalizm, radikalleşme ya da radikallik konusunda kafalar tam olarak net değildir ve dolayısıyla bu durum mevcut sorunu daha da içinden çıkılmaz hale sokmaktadır.

Bu çalışmanın konusu olan kadın radikalizmi, şiddete varan aşırılığı ve terörü de böyledir. Yapılan çalışmalar kadınların radikalleşerek şiddete ve teröre karışma olasılığının erkeklere nazaran daha az olduğunu göstermekle birlikte bu durum kadınların radikalleşmediği, şiddete ve teröre karışmadığı anlamına gelmemektedir. Aksine kadınlar çok eskilerden beri terörist faaliyetler içinde yer almaktadır. Öyleki tarihe mal olmuş pek çok terör örgütüne bakıldığında kadınların gerek kurucu lider kadrosunda gerekse de önemli pozisyonlarda ve görevlerde yer aldığı, en az terör örgütü mensubu erkekler kadar kadınların da tehlikeli olduğu ve kan döktüğü görülmektedir. Bu realitenin arka planında ise kadınları motive eden ideolojik, etnik ve dini saikler, intikam alma, keder, öfke vb. duygular bulunmaktadır.

İfa ettikleri görevlere ve sağladıkları faydalara bakıldığında terör örgütlerinin kadın militanları kullanmayı gözardı etmesi düşünülemez. Kadınların yaratılış gereği sahip oldukları bazı özellikler örgütler için kullanışlı olabilmektedir.

Tüm bunlar radikal kadın teröristlerin içinde yer aldıkları terör örgütlerine hatırı sayılır manada çeşitli avantajlar sağladığını ortaya koymaktadır. Dolayısıyla kadın radikalliği, şiddeti ve terörü var olan bir gerçeklik olarak apaçık bir şekilde varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle toplumsal cinsiyet klişelerinin aşılması ve bir kenara bırakılarak kadınların radikalleşmesini, şiddet içeren aşırılığa ve teröre kaymasını sağlayan koşulların ve etmenlerin incelenmesi ve bu konuda tedbirler alınması güvenlik açısından önemli bir konudur.

Bu çalışmanın amacı da din istismarına dayanarak yıllarca büyük bir gizlilikle devletin kılcal damarlarına kadar sızan ve belirledikleri amaca ulaşmak için zamanın geldiğine kanaat getirerek 15 Temmuz 2016'da Türkiye'yi ele geçirmek için darbe teşebbüsüne kalkışan FETÖ'nün içinde yer alan kadın militanların/ablaların nasıl radikalleştiğini ve örgüte verdiği desteği ortaya koymaktır. Yıllardır FETÖ'ye hizmet eden FETÖ'cü erkek militanlardan pek çoğunun ismi artık kamuoyunca bilinmekte, bu hainlerin ismi hafızalara kazınmış ve pek çoğunun ismi bir çırpıda sayılabilecek durumdadır. Buna karşın, yıllardır FETÖ'ye hizmet eden kadın militanlar/ablalar için durum farklıdır. İsmi kamuoyuna mal olmuş olan ve sokaktaki normal bir vatandaşı bir kenara bırakın, konuyla ilgili olanların bile bir çırpıda isimlerini sayabileceği, yakından tanıdığı FETÖ'cü kadın militan hemen hemen hiç yoktur. Bu da FETÖ'ye mensup kadın militanların/ablaların ne kadar tehlikeli olduğunu ve FETÖ ile mücadelede örgütün kadın yapılanmasının gözardı edilemeyeceğini ve ciddi bir şekilde üzerine gidilmesi ve ihmal edilmemesi gerektiğini göstermektedir.

Literatürde FETÖ konusunda akademik anlamda pek çok bilimsel kitap, makale ve analiz vardır ve her geçen gün bunlara yenileri eklenmektedir. Ancak direkt olarak FETÖ'nün kadın militanlarını/abla yapılanmasını konu edinen ve örgüt içindeki pozisyonlarını irdeleyen ve analiz eden yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu nedenle makalenin belirtilen alandaki eksikliği giderme ve literatüre bu yönde katkı sağlama gibi bir amacı da bulunmaktadır.

2. RADİKALİZM, ŞİDDET VE TERÖRİZM BAĞLAMINDA KADIN KİMLİĞİ

İnsan unsuru terör örgütlerinin en önemli eleman kaynağıdır. Bu nedenle yaş ve cinsiyet farkına bakmaksızın militan/terörist devşirmek terör örgütlerinin varlık sebeplerinden en başında gelmektedir. Her ne sebeple olursa olsun terör örgütleri insan kaynağını erkek militanlar kadar kadın militanlardan gidermektedir. Kadınlar da tıpkı erkekler gibi çeşitli nedenlerle terör örgütlerine katılmakta ve örgütsel operasyonlara aktif olarak destek vermektedirler. Dolayısıyla terör örgütleri için kadın militanların gözardı edilmesi, verilen kayıpların telafisi ve örgütsel mücadelenin devamı için faydalı ve avantajlı bir kesimin yok sayılması anlamı taşımaktadır.

Günümüzdeki terör örgütleri için kadın militan kimliği böylesine önemli bir insan kaynağı olmasına rağmen klasik dönem terör örgütleriyle ilgili ilk elden ve bunlara dayandırılarak yapılan çalışmalarda radikalleşmiş, şiddete ve teröre bulaşmış kadın kimliği hakkında kayda değer bilgi bulunmamaktadır. Örneğin tarihin ilk terörist gruplarından biri olan ve ilk dönem Yahudi mezheplerinden Zealotlar olarak da bilinen (Hudson,1999, s.12; Albayrak, 2014, s. 51) ve ismini elbiselerinin altına sakladıkları "sica" denen kısa kılıçtan/haçerden alan MS. 1. yüzyıldaki "Sicarii"ler (Grimland, Apter & Kerkhof, 2006, s. 108; Arslan, 2017, s. 51-52) hakkında aktarılan bilgilerde direkt kadın kimliği konusunda herhangi bir bulguya rastlanmamıştır. Ancak Sicariilerden yaklaşık bir asır sonra gelen Haşhaşiler hakkındaki menkıbevi anlatılarda en azından sahte cennetteki huriler dolayısıyla kadın kimliğine vurgu yapılmaktadır. Amin Maalouf, *Semerkant* isimli eserinin "Haşhaşiler Cenneti" isimli ikinci kitabında Hasan Sabbah'ın kurduğu sistemden bahsetmekte ve bu sistemi batıya Marco Polo'nun duyurduğu bilgisini paylaşmaktadır. Sabbah'ın kurduğu "Haşhaşiler" terör örgütüne mensup erkek fedailer, süt, bal ve haşhaş karışımı bir içki içirilerek sarhoş bir haldeyken Alamut kalesinde kurgulanan ve içinde köle pazarından satın alınarak huri kılığına büründürülmüş kadınların bulunduğu sahte/yalancı cennet bahçesinde dolaştırıldıktan ve orada her türlü zevki tattıktan sonra suikastlara gönderilmekteydi (Yayla, 1999, s. 343; Arslan, 2016, s. 179). Bu şekilde kurgulanan mizansenlerle ödül olarak cennete gideceğine ve hurilere kavuşacağına inan(dırıl)an erkek militanlar bu amaç için kendilerini Hasan Sabbah'ın yolunda feda etmekteydiler. Akademik anlamdaki çalışmalara göre Sabbah'a dayandırılarak aktarılan bu menkıbevi anlatıların gerçeklikle ilgisi yoktur. Ancak Sabbah'ın akıllıca kurduğu bu sistemle kendisine biat ettirdiği fedailerin gerçekleştirdiği suikastların yarattığı korku ve etki klasik dönemde olduğu kadar modern anlamdaki terör örgütlerine de ilham kaynağı olmuştur. Sabbah'ın iyi örgütlediği, gizli ve disiplinli küçük bir grupla uzun vadeli terör eylemleriyle amacına ulaşmayı hedeflemesi, güçlü düşmanlarıyla yüzyüze ve göğüs göğüse savaşılamayacağını bilen bugünkü pek çok terör örgütü için örnek olmuştur.

Kadın radikalizmi, şiddete varan aşırılığı ve terörizmi konusunda çalışma yapan pek çok araştırmacıya göre kırılma noktası ise Fransız Devrimidir. Kadınların devrimdeki rolü kadın hareketlerinin oluşmasında, kadının siyasallaşmasında ve modern anlamda kadın terörizminin doğuşunda etkili olmuştur. Dünya tarihinin önemli dönüm noktalarından biri olan Fransız Devrimi dünya çapında ideolojik, siyasal, toplumsal, ekonomik vb. dönüşümler yaşanmasına sebebiyet vermiştir. Devrimden hemen sonra iktidarı ele geçiren jakobenlerin yönetim tarzının tarihe "reign of terror (terör dönemi)" olarak kaydedilmesi ise pek çok araştırmacıya göre Fransız Devriminin aynı zamanda modern terörün başladığı dönem olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Devrimde rol oynayan Maximillian Robespierre, Georges Danton, Jean- Paul Marat, Louis de Saint- Just ve Camille Desmoullings gibi erkek aktörler herkes tarafından bilinmektedir. Buna karşın açıktan ya da perde arkasından devrime katkı yapan ve devrim için

önemli roller üstlenen kadın aktörler ise aynı ölçüde bilinmezler. Ancak Fransız Devrimi, olumlu ya da olumsuz manada rol oynamış olsun, kadınların tarihinde yeni bir sayfa açmıştır. Dolayısıyla Fransız Devrimi kadınların her şartta, tüm zaman ve mekânlarda var olma mücadelesinin bir örneğini gösterdiği bir devrim olarak tarihe geçmiştir (Çakmak, 2007, s. 742).

Kadınların radikalleşerek şiddet ve terörizme meyletmesi ve kendilerine göre devrimci mücadelelere katılmaları 19. ve 20. yüzyılda artan bir ivmeyle devam etmiştir. Bu açıdan 19. yüzyıl kadınların şiddet ve terör içeren aşırılıkçı örgütlerde kilit roller üstlendikleri bir yüzyıl olmuştur. 20. yüzyıl ise modernleşmeyle beraber kadın militan kimliğinin yüksek seviyede terör örgütlerine daha etkin bir şekilde destek verdiği ve daha görünür hale geldiği bir asır olmuştur. 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren de kadınlar öğrenci ve işçi hareketleri içinde daha sık görünmeye, radikalizme, siyasal şiddete ve hatta teröre daha çok yönelmeye başlamışlardır.

Tarihsel olarak Anarşizme, Marksist-Leninist ideolojiye, self determinasyoncu hareketlere kayan kadınların kamusal alana çıkması ve bunların öğretisiyle kavuştukları imkanlar, kadın ve terörist ismini ayrılmaz bir ikili olarak yanyana getirmiş ve kadınların çeşitli terör örgütlerindeki varlığını pekiştirmiştir. Bu realiteyi başka bir ifadeyle kadın radikalizminin, şiddetinin ve terörist kimliğinin izlerini, David Rapaport'un terörizmin tarihi seyri hakkında tasnif ettiği dört terör dalgasında görmek mümkündür. Çarlık Rusya'sında ortaya çıkan I. terör dalgası Anarşizm üzerine inşa edilmiştir. Bu dalgada ortaya çıkan ve Anarşizm doktrini üzerine kendini tanımlayan Narodnaya Volya (Halkın İradesi) örgütüne mensup Vera İvanovna Zasluch isimli kadın, siyasi tutuklu Arkhip Bogolyubov'un kırbaçlanmasını emrini verdiği gerekçesiyle 24 Ocak 1878'de Petersburg valisi General Trepov'u odasında, insanların gözü önünde vurmuştur. Ardından da silahını bırakarak teslim olmuştur. Trepov suikast girişiminden kurtulurken Zasluch tutuklanarak cinayete teşebbüsten yargılanmıştır. Zasluch, halka açık olarak yargılandığı mahkemenin kürsüsünde kendisine yöneltilen cinayete teşebbüs suçlamalarına karşı çıkmış ve terörist olduğunu ancak katil ve amacının cinayet işlemek olmadığını ifade etmiştir. Bu beyanlarından sonra Zasluch beraat etmiş ve toplanan kalabalık onu mahkeme salonundan dışarı çıkarıp zaferle omuzlarında taşımıştır. Ancak Vera, üzerindeki yoğun polis baskısı nedeniyle arkadaşlarının tavsiyesine uyup yurt dışına kaçmak zorunda kalmıştır (Gaido & Alessio, 2015, pp. 93-95). Bu olay anarşistlerin "şiddete başvurmanın" toplum içinde meşru temeli olduğu algısını yaratmış ve terörist kelimesinin pejoratif anlam yerine olumlu anlamda kullanılmasını sağlamıştır (Şahin, 2015, s. 150). Terörist ifadesinin günümüzdeki anlamda yani olumsuz anlamda kullanılmaya başlanması ise yukarıda ifade edildiği üzere David Rapaport'un tasnifindeki ikinci terör dalgasından itibaren dir.

İkinci terör dalgasından itibaren olumsuz anlamda kullanılmaya başlanan terörizmin uygulayıcısı olan terör örgütleri kadın militan kimliğini ve katılımını başlangıçta destekleyici rollerle sınırlasa da zamanla kadınlar, şiddet ve terör içerikli eylemlerin gerçekleştiricisi, hatta liderlik pozisyonlarında ve karar alma mekanizmalarında etkili olmaya başlamışlardır (Ekiz, 2020, s.571). Bu durumu farklı motivasyon kaynağını kullanan pek çok terör örgütünde müşahede etmek mümkündür. Özellikle 1960'lı yılların sonlarından ve 1970'li yılların başından itibaren kadınlar, Avrupa'da ortaya çıkan sol görüşlü Marksist-Leninist ve Ortadoğu'da Arap-İsrail anlaşmazlığının yarattığı kaotik ortamdan beslenen milliyetçi hareketler başta olmak üzere çok geniş yelpazedeki terör örgütlerinde kurucu kadro dahil olmak üzere görünür olmuşlardır. Örneğin İtalya'da Kızıl Tugaylar (İtalyanca: Brigate Rosse, kısaca BR), 1970 yılında Alberto Franceschini ve kız arkadaşı olan Mara Cagol ile Renato Curcio ve Mario Moretti tarafından kurulmuş Marksist-Leninist solcu militan bir örgüttür (Bosi, 2013, p.1). Bir başkası Almanya'daki Kızıl Ordu Fraksiyonu (Red Army Faction kısaca: RAF)'dur. Bu fraksiyonun ileri gelen yöneticilerinden ve Baader-Meinhof grubunun bilinen iki isminden biri Bernd Andreas Baader'dir, diğeri de kadın yönetici Ulrike Marie Meinhof'tur. Ulrike Meinhof (1934-76), RAF'ın kurucu üyesi olduğu kadar saygın bir radikal gazeteci ve kampanyacı olarak bilinmekteydi (Preece, 2010, p. 152). ABD'de ortaya çıkan Kara Panter Partisi (Black Panther Party: BPP) ise geniş çaplı siyasi bir harekettir. BPP 15 Ekim 1966'da California'nın Oakland kentinde Huey P. Newton ve Bobby Seale tarafından kurulmuştur. Başlangıçtan itibaren bu partinin en çok vurgulanan özelliği, erkeklerin sayısını aşacak kadar ileri giden kadın aktivistlerin sayısıdır. Nitekim BPP'nin önemli ve lider kadrosundaki isimlerden biri olan Eldridge Cleaver'ın hukuk profesörü olan eşi Kathleen Neal Cleaver kadınların sözcüsü gibi hareket etmiş ve kadınların partideki rolleriyle ilgili çeşitli açıklamalar yapmıştır (Güven, 2020, s. 59). Kadınların aktif olarak yer aldığı bir diğer örnek Japon Kızıl Ordusu (Japanese Red Army: JRA)'dur. Japon Kızıl Ordusu (JKO), Kızıl Ordu Grubu'ndan ayrılmış bağımsız bir örgüt olarak Fusako Shigenobu ve Tsuyoshi Okudaira tarafından yeniden yapılandırılmıştır. Küresel bir devrim gerçekleştirmeyi amaçlamıştır. JKO, 1970'li yıllarda uluslararası alanda faaliyet gösteren en aktif ve kadın bir lider tarafından yönetilen nadir terör örgütlerinden biri olarak kabul görmüştür. Bu açıdan Shigenobu Fusako, JKO'nun lideri ve 1970'lerde uluslararası terörizmin en bilinen yüzü olarak bilinmekteydi (Box&McCormack 2004, p. 6).

1980'li yıllar ise artık kadın terörist kimliğinin hemen hemen tüm terör örgütlerince kabul edildiği, kadın terörist kimliğinin terör örgütlerinde destek unsuru olmaktan çıktığı, kadın teröristlerin aktif savaşçı olarak sıcak çatışmalara girmeye başladıkları ve çoğu terör örgütünün de kadın militanlara faaliyet alanı açmaya başladığı yıllar olarak tarihteki yerini almıştır (Çebi, 2010, s. 103). Dolayısıyla terör örgütlerinin stratejik ve taktiksel donelerle belirledikleri çeşitli hedeflere ulaşmak için kadın terörist kimliğini kullanmaları artık kanıksanan ve etkili yollardan

biri olmuştur (Altun, 2021, s. 115). Kadın militanlar da bağlı oldukları örgütlerin kendilerine biçtiği role ve kimliğe uygun bir şekilde terörle ilgili suçların işlenmesine aktif ve gönüllü olarak katılmaya başlamışlardır. Bu meyanda kadın militanların ETA (The Euskadi Ta Askatasuna), PKK ve LTTE (The Liberation Tigers of Tamil Eelam: Tamil Elam Kurtuluş Kaplanları) gibi birçok terörist grubun kurucuları ve lider kadrosunda yer aldığı ve aktif rol oynadıkları, bazı gruplarda da savaşçı olarak operasyonel görev yaptıkları ve yapmaya devam ettikleri bilinmektedir (Handbook on Gender Dimensions of Criminal Justice Responses to Terrorism, p. 1). Son zamanlarda yapılan araştırmalar bu realiteyi doğrulamakta ve bir terörist örgüte mensup üyelerin tahminen %10-15'ini kadınların oluşturduğunu ortaya koymaktadır (Gender Dimensions of the Response to Returning Foreign Terrorist Fighters: Research Perspectives, 2019, p. 6).

Tarihsel ve teorik perspektiften hareketle motivasyon kaynağı ister ideolojik ister etnik isterse de din motifi olsun terör örgütlerindeki kadın militan kimliğinin sadece yönetici ya da operasyonel görevlerde değil bazı örgütlerde de cinsel istismar objesi ya da cariyeye olarak kullanıldığı bilinmektedir. Kadın militanların bağlı oldukları örgütler için üstlendikleri başka görevler de vardır. Bu görevlerin başında silah ve mühimmat sevkiyatı yapmak gelmektedir. Toplumsal yapı içerisinde kadınların görece daha pozitif ve barışçı olduklarına dair bir algı bulunmaktadır. Bu algı yüzünden kadınlar güvenlik amacıyla kurulan kontrol noktalarından daha kolay geçebilmekteydi. Özellikle kendilerine hamile imajı veren kadın militanların çoğu zaman üzerleri dahi aranmıyordu. Bunu fırsata çeviren kadın militanlar giysilerinin altına silah, mühimmat ve patlayıcı madde gizleyerek güvenlik noktalarından ciddi anlamda üstleri aranmadan geçmişler ve bağlı oldukları örgütler için sevkiyat yapmışlardır (Erdem, 2017, s. 10; Bayraklı ve Alkanat, 2021, s. 150). Bu durum güvenlik güçlerince tespit edilip gerekli tedbirler alınana kadar devam etmiştir.

Terör örgütlerinin yine kadın militan kimliğini sıkça kullandığı ve kullanmaya devam ettiği bir başka eylem tarzı intihar bombacılığıdır. Yukarıda da ifade edildiği gibi güvenlik noktalarında kadınların başlarda üzerlerinin ciddi anlamda aranmaması terör örgütlerini kadın militanları bu tür eylemlerde kullanmaya itmiştir. Ayrıca kadın teröristlerin toplumdaki erkek egemen bakış açısını geriletme, kadın-erkek ilişkilerindeki eşitsiz yapıya dikkat çekmek ve bağlı oldukları terör örgütü içerisindeki erkeklere kendilerini ispat etmek için gönüllü olarak intihar bombacısı eylemcisi olmayı kabul ettikleri bilinmektedir (Bayraklı ve Alkanat, 2021, s. 150). Örneğin Boko Haram terör örgütü 11 Nisan 2011'den 30 Haziran 2017'ye kadar 434 bomba eylemi gerçekleştirmiş, 247 farklı hedef için 238 canlı bomba saldırısı yapmıştır. Bu canlı bombacıların en az %56'sı ise kadındır (Matfess and Warner, 2017, p. IV). İntihar eylemi saldırılarında hamile süsü verilen ya da gerçekten hamile olan kadın teröristlerin kullanıldığı yaşanan acı tecrübelerle de kayıt altına alınmıştır. Bu durumun acı örneği, Türkiye'de 8 Ocak 2015 tarihli Sultanahmet saldırısını gerçekleştiren Rus uyruklu Diana Ramazova isimli kadın teröristin iki aylık hamile olduğunun tespit edilmesiyle yaşanmıştır (Arslan, 2017, s. 59).

Küresel terör ya da din motifli terör olarak bilinen dördüncü terör dalgasında etkin olan terör örgütleri ilk başlarda kadın militan kimliğine katılım ve operasyonel görevler bakımından bir sınırlama getirmiştir. Ancak ilerleyen süreçte kadın militanların operasyonel görevlerdeki avantajlarının farkına vardıkta sonra bu stratejiyi değiştirerek onlardan azami ölçüde faydalanma yoluna gitmiştir. Bu stratejik değişiklik din motifli terör dalgasında adına "kadın intihar bombacıları" denilen yeni bir fenomeni ve konseptini terörizm literatürüne kazandırmıştır. Bu konsept kadın intihar bombacılarını eğiten ve yetiştiren kadın kimliğini de karşımıza çıkarmıştır. Bu konuda araştırmalar yapan Debra Zedalis "Kadın İntihar Bombacıları" isimli çalışmasında Hiba isimli bir kadın intihar bombacısı eğitimciden bahsetmekte ve onun bir sözünü nakletmektedir. Zedalis'in aktardığı bilgiye göre, 28 yaşında ve beş çocuk annesi olan Hiba, kadınlar olarak köşeye sıkıştırıldıkları ve zorda kaldıkları zaman, ellerindeki tek silah olan vücutlarını intihar bombacısı olarak kullanmaktan asla çekinmeyeceklerini belirtmiştir (Zedalis: 2004, s. 1; Arslan 2017: s. 58).

3. FETÖ'DE KADIN MİLTAN KİMLİĞİNİN TARİHİ SEYRİ

Hizmet hareketi maskesiyle din istismarı üzerine kurulan FETÖ, çok uzun bir zaman diliminde militanlarını radikalleştirmiştir. Bu süreçte FETÖ'cüler takıyyeyi en önemli silah olarak kullanmışlar ve büyük bir gizlilik içinde hareket etmişlerdir. Çocukluk çağlarından itibaren ışık evlerinde altın nesil ismini verdikleri nesilleri biat usulüyle beyinlerini yıkayarak yetiştirmişler ve devletin kılcal damarlarına kadar sızdırıp zamanı gelince devleti ele geçirmek için 15 Temmuz 2016'da harekete geçirmişlerdir. Ancak FETÖ'cüler Türk Milleti'nin meşru iradesine sahip çıkmasıyla amaçlarına ulaşamamıştır.

Böylesine büyük bir gizlilik ve sinsilikle hareket eden, amaçlarına ulaşmak için herşeyi mubah gören ve legalleştiren FETÖ'nün tarihsel olarak kadın kimliği konusundaki yaklaşımına bakıldığında, birbiriyle tezat olan davranış tarzlarını görmek mümkündür. FETÖ'nün ilk yıllarında tabir caizse kadının adının hiç olmaması, kadın kimliğinin görünür değil de hep arka planda kalması bunun bir göstergesidir. Örgüt daha sonraları kadın kimliğini birdenbire keşfetmiş gibi bir hareket tarzına evrilmiştir. Kurdukları ablaklık sistemiyle çocukluktan itibaren devşirilen kız çocukları tıpkı erkek militanlar gibi ailelerinden koparılıp biat usulüyle beyinleri yıkanarak örgütün ve elebaşı Gülen'in amacı uğrunda endoktrinasyona tabi tutulmuşlardır. Sonuçta örgütün ilk yıllarında ötekileştirilen ve yok sayılan kadın kimliği, bir yerlerden ilham gelmişçesine aniden keşfedilmiş ve yeni bir stratejinin ürünü olarak ihdas edilen ablaklık sistemi, katalog evlilikleri, kadın toplantıları, kermesler vb. yollarla örgütün ve elebaşı Gülen'in

amacına hizmet eden bir yapıya evriltirmiştir. Bu sefer de örgüte mensup kadın militanlar yüceltmeye, kendilerinden olmayan kadın kimliği ise ötekileştirilmeye başlanmıştır.

3.1. Kuruluş Yıllarında FETÖ'nün Kadın Kimliğine Bakışı

Yukarıda belirtildiği gibi FETÖ'nün ilk yıllarında kadının adı hiç yoktu ve kadın kimliği görünür değildi. Kadınlar haremlik-selamlık bir uygulama ile arka plana itilmişti. FETÖ'nün ilk yıllarında kadın kimliğine olan bu yaklaşım tarzının izlerini gerek Fetullah Gülen'in sohbetlerinde ve adına neşredilen kitaplarda gerekse de yıllarca Gülen'e hizmet ettikten sonra örgütten kopanların kaleme aldıkları eserlerde ya da ifşa ettikleri bilgiler ile akademik alanda yapılan çalışmalarda apaçık görmek mümkündür.

FETÖ elebaşı Fetullah Gülen, Hz. Peygamber'in kadın fitnesi hakkındaki bir kaç hadisinden hareketle, kadın kimliğinin fitnenin başı olduğu ve pek çok geçmiş milletin yerle yeksan olmasında kadın fitnesinin başrolü oynadığı sonucuna kolaylıkla ulaşmaktadır. Roma ve Bizans'ın şehvet ve şehevani duygular yüzünden ezildiğini iddia eden Gülen'e göre el-Hamra Sarayı'nın hamamlarındaki utanç verici resimleri gören herkesin de Endülü'sün bu nedenle yıkıldığından şüphesi olmayacaktır (Gülen, 2011, s. 152). Hilmi Demir, zamanında hoşgörü timsali olarak gösterilen FETÖ elebaşının kadın hakkındaki bu söylemlerini ve kadına yönelik nefret söylemini tam bir akıl tutulması olarak değerlendirmiştir (Demir, 2017, s. 120).

FETÖ'nün ilk yıllarında kadın kimliğinin olmadığını önemli şahitlerinden birisi yıllarca Fetullah Gülen'in yanında yer alan ve daha sonra yapıdan ayrılan Nurettin Veren'dir. Bu meyanda Veren'in FETÖ'nün ilk yıllarında kadına bakışı konusunda aktardığı bilgiler yukarıdaki tezimizi doğrulamaktadır. Veren, "*Kuşatma ABD'nin Truva Atı Fethullah Gülen Hareketi*" isimli kitabının çeşitli sayfalarında bu realiteye işaret etmektedir. Veren, 1966'dan 1986'ya kadarki 20 yıllık dönemde FETÖ'nün kızlara ve kadınlara yönelik hiçbir faaliyetinin bulunmadığını, Gülen'in bu dönemde kadınları insandan bile saymadığını, hatta 40 yaşına kadar kimsenin evlenmesini istemediğini, çünkü evlenmenin ve askere gitmenin kendilerini asıl işlerinden koparacağını söylediğini aktarmaktadır (Veren, 2007, s. 20-21). Veren'in verdiği bilgilere göre FETÖ'nün ilk yıllarında kadınlarla tokalaşmak, yüz yüze gelmek, konuşmak abesti. Bu nedenle örgüt içinde haremlik-selamlık uygulaması vardı ve misafirlige gidildiğinde bile kadınlar çayı kapının arkasına bırakırlardı. Bu durum öylesine abartılıydı ki o dönemde yapıya mensup yeni kaymakamlara kadınlarla tokalaşmamak için ellerine bant sararak yaralı oldukları imajı vermeleri önerilirdi (Veren, 2007, s. 26; Arslan, 2016, s. 71). Kadının kalktığı koltuğa oturmak da yasaktı. Çünkü Gülen'e göre onun sıcaklığı insanı günaha sokardı. Gülen, kadınların kendi vaaz kasetlerini izlemesine bile karşı çıkar ve bundan rahatsızlık duyduğunu ifade ederdi (Veren, 2007, s. 38). Kadına tahammülsüzlük o düzeydeydi ki Veren, Gülen'in "*Kadın sesinden Kur'an dinlenmez*" dediğini ve bir defasında da arabasında Malezyalı bir kadının okuduğu Kur'an kasetini dinlediği için o kaseti kendisine attırdığını ifade etmektedir (Veren: 2007, s. 54).

TBMM tarafında kurulan araştırma komisyonunun hazırladığı FETÖ raporu da bu realiteyi göz önüne sermektedir. Raporda, örgütün kurulduğu 1970'li yıllarda Fetullah Gülen'in son derece katı bir dindarlık içerisinde mutaassıp bir görüntü çizerek kadınlara çarşaf giydirilmesi ve peçe takılması yönünde tavsiyelerde bulunduğu yer almaktadır. Yine raporda dikkat çekici ve ilginç bir durum olarak aktarılan bir başka gerçeklik ise aynı Gülen'in "*kadınlara çarşaf giydirip peçe taktıracak*" noktadan "*başörtüsü furuattır*" noktasına gelmesidir (TBMM FETÖ Raporu, 2017, s. 50-51).

Görüldüğü üzere FETÖ'nün ilk yıllarında ve elebaşı Gülen'in beyanatlarında örgüt içinde kadının adı yoktur anlayışı hakimdi. Zamanla bu anlayış yerini birden bire kadın kimliğinin önemini keşfedilmesine ve ihdas edilen ablalık sistemine bırakmıştır. Dolayısıyla FETÖ'deki ablalık sistemi, radikalleşmiş kadın militan kimliğinin vücut bulduğu yeni bir anlayışın adı olarak kullanıma sokulmuştur.

3.2. Kadının Adı Yoktur Anlayışından Radikalleşmiş Militan Kadın Kimliğine Geçişin Adı: Ablalık Sistemi

FETÖ'nün kurduğu ablalık sistemini ister din motivasyonlu isterse etnik ya da ideolojik motivasyonlu olsun başka hiçbir örgütte görmek mümkün değildir. İlk yıllarında kadın kimliğini ötekileştiren ve geri planda tutan FETÖ ve elebaşı Gülen daha sonrasında geliştirdiği strateji ile kurduğu ablalık sistemiyle kadın militanları işlevsel hale getirmiş ve onları pek çok iş ve alanda kullanmıştır.

FETÖ elebaşı Gülen'in örgüt içindeki kadın kimliği konusundaki fikirlerinin tarihsel olarak birbiriyle çelişen tezatlıklar içermesi, örgüt içi ve örgüt dışı kadın kimliği yaklaşımında da kendini göstermektedir. Gülen örgüt içi ve örgüt dışı kadın kimliği konusunda yine bir ayrıma gitmiş, örgütüne bağlı kadın militanları yüceltirken, kendilerine destek vermeyen kadınları ötekileştirmiş ve onlar için farklı bir yaklaşım tarzı sergilemiştir. Bu durumu Gülen'in "*Ölçü veya Yoldaki Işıklar 3*" isimli kitabında açıkça görmek mümkündür. Gülen söz konusu kitabın belirli yerlerinde özetle sokak kadını, zevk kadını, ev ve hizmet kadını şeklinde üç çeşit kadın kimliğinden bahsetmektedir. Gülen ilk iki kategorideki kadın tipini tabir caizse zelil duruma düşürürken, örgütün kadınlarıyla özdeşleştirdiği ev ve hizmet kadın tipini ise yüceltmektedir. Satırlarında hafifmeşrep sokak kadınına çamura düşmüş bir cevhere, zevk kadınına ise gözbağcı iblislere benzeten Gülen, ev ve hizmet kadınına sonsuzluk soluklayan Cennet hurilerine benzeterek onlara büyük bir paye vermektedir (Gülen, 1998, s. 55-63). Yine Gülen, vaazlarında kadınlara iltifat

etmek istediği zaman sözü Hz. Aişe'ye getirir ve arkasından tevazuyla söylenmesi mümkün olmayan cümleleri derin bir tevazu üslubuyla ifade ederdi (FETÖ. Örgütlenmiş Din İstismarının Tahlili, 2017, s. 53). Her ne kadar Gülen kendi örgütündeki kadın militanlar için övücü ifadeler kullanmış olsa da ne kadar faydalı işler yaparlarsa yapsınlar kadın militanların örgüt içindeki yeri erkek militanların hep gerisinde ve gölgesinde kalmak olmuştur.

Katı bir cinsiyetçi yapının olduğu FETÖ'nün kurduğu sistemde abla, abi tabirinin kadınlardaki karşılığı olarak geliştirilmiştir. Bazı ablalar eş durumundan dolayı abla statüsünü kazanırdı. Abi ya da imam statüsündeki bir militanın eşi yetkin biriyse o da abla konumuna çıkardı. Bazıları da eşlerinin durumundan bağımsız bir şekilde kendi nüfuzlarına dayanarak ablalık makamına yükselirdiler. Ancak ne olursa olsun ablalar örgüt içinde tamamen abilerin denetimindeydiler. Ablalık sisteminde bir hiyerarşi vardı ve üst düzeye çıkmış bir ablanın altında başka ablalar da bulunurdu. Bir ablanın pozisyonu diğer ablalara göre ne kadar üst düzeye çıkarsa çıksın ve altında ne kadar abla bulunursa bulunsun, nihayetinde örgütteki makam ve hiyerarşisi bulunduğu il veya ilçedeki abiye bağlı olmaktan öteye geçemezdi (Çaha, 2016, s. 103; TBMM FETÖ Raporu, 2017, s. 626). Bu nedenle FETÖ kurduğu sistematik yapı gereği kadın militanları aktif olarak kullanmasına ve çalıştırmasına rağmen kadınları hiçbir zaman üst düzey yönetici ve idareci olarak atamamıştır (Arslan, 2021, s. 182).

FETÖ ilk andan itibaren çocuk yaşlardan itibaren devşirdiği kız ve erkek çocuklara, Gülen'in hedefleri doğrultusunda verilen biat usulü eğitimle yeni bir örgütsel kimlik kazandırmak için çalışmıştır. Bir aile havası süsüyle verilen bu kimlikte abilerin ve ablaların büyük etkisi ve rolü olmuştur. Bu nedenle FETÖ'ye yeni katılan çocuk yaştaki kızlar ve erkekler abilere ve ablalara teslim edilmekteydi. Abiler ve ablalar bu çocukların eğitiminden başlayarak meslek ve eş seçimine kadar tüm hayatlarını şekillendirmekte, onların kişiliklerini silerek verdikleri yeni kimlikle örgüte kayıtsız ve şartsız bir şekilde itaat etmelerini sağlıyorlardı. Bu amaçla örgüt, üyelerini küçüklükten itibaren içinde birtakım sembollerin ve ritüellerin bulunduğu dar bir alana hapsederek, aralarındaki duygusal bağı sürekli arttırmaya ve böylelikle adeta yeni bir aile yapısı inşa etmeye gayret etmiştir. Bilindiği üzere bir ailede anne ve babadan sonra en yakın aile bireyleri abiler ve ablalardır. Bu nedenle örgüt kendi aralarındaki hitaplarda abi ve abla tabirlerini özellikle seçmiş ve militanlarına bir aile olduğu algısını aşılamaya çalışmıştır. FETÖ'nün bu hareket tarzının arka planında ise duygusal bağı ön plana çıkararak ailedeki anne ve babanın yerini almayı hedeflemesi vardı (Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi, 2017, s. 10). FETÖ bu yöntemle sıkı ve disiplinli bir endokrinasyona tabi tutarak, biat usulüyle yetiştirip yeni bir kimlikle militanlaştırdığı ablaları tıpkı militan abiler gibi kendi kontrollerindeki kız ve erkek çocuklarını örgütün ideolojisi doğrultusunda yetiştirmek için kullanmıştır. Bu meyanda militan abiler ve ablalar Gülen'in olağanüstü özelliklere sahip, keramet sahibi yüce bir kişilik olduğu algısını kontrollerindeki çocuklara benimsetmek için çeşitli mizansenler kurgulamışlardır. Bu mizansenlerde sıkça başvurulan yöntemler arasında, abilerin ve ablaların terliklere gizlice gül suyu dökmesi ve gül suyu kokmaya başlayınca da çocuklara Gülen'in evlere geldiğinin söylenmesi vardı (Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi, 2017, s. 11). Bu yöntemle kız ve erkek çocuklarının Gülen'e bağlılığının güçlendirilmesi hedeflenirdi. Uygulanan çeşitli mizansenlerle, tiyatral yöntemlerle kadın militan kimliği için örgütsel bağın ve dolayısıyla Gülen'e olan sorgusuz sualsiz itaatin sağlandığının en büyük göstergesi de örgütün stratejisi doğrultusunda kadın militanların daha önce hiç tanımadığı erkek militanlarla evlenmek dahil verilen her görevi gözü kapalı bir şekilde kabul etmesidir.

3.3. FETÖ'nün "Katalog Evlilik" Sistemiyle Evlilik Müessesesini İstismarı

FETÖ elebaşı Gülen, yetiştirdikleri militanları elde tutmak ve onları kendi hallerine bırakmamak için çeşitli aparatları araçsallaştırmaktan ve hatta bunları istismar etmekten hiç çekinmemiştir. Bu meyanda örgütsel çıkarlar için militanların zorunlu olarak tabi tutulduğu uygulamalar geliştirilmiştir. Bunlar arasında; örgütten ayrılmamak, tayin edilen yere gitmek, örgütün belirlediği görevleri yapmak, belirlenen kişiyle evlenmek, örgüte sürekli maddi katkı sağlamak, elde ettiği bilgileri abi, abla ya da imama ulaştırmak için nikahı üzerine söz vermek ve diğer ağır yemin şekillerini devreye sokmak, örgüt kanunlarına göre suç sayılan eylemleri cezalandırmak için fetvalar vermek sayılabilir (TBMM 15 Temmuz Darbe Girişimi Raporu, 2017, s. 141; Arslan, 2020, s. 296).

Örgütün çıkarları için FETÖ'nün diğer pek çok örneğinde olduğu gibi istismar ettiği konulardan birisi de yukarıdaki listede yer aldığı üzere evlilik müessesesi olmuştur. FETÖ evlilik müessesesini öylesine istismar etmiştir ki uygulamaya koyduğu katalog evliliği sistemiyle birbirini hiç tanımayan ancak örgütün çıkarları adına her istenileni yapmak için yetiştirilen kız ve erkek militanları birbirleriyle evlendirmiştir. Bu sistem evlenen taraflar için belki bir vazifeyi yerine getirmek olarak görülse de aslında asıl amacı nesli korumak ve sürdürmek olan evlilik müessesesinin bir terör örgütünün amacı uğruna istismarından başka bir şey değildi. Dolayısıyla belirli bir disiplin içinde katı uygulamalara tabi tutularak örgütün stratejisi ve ideolojisi için çocukluktan itibaren biat usulüyle beyni yıkanarak yetiştirilen bir FETÖ militanının dilediği zaman kendi isteğiyle örgütten ayrılması, kendi iradesiyle bir tasarrufta bulunması söz konusu olamazdı. Buna ilk başta örgütsel bağ ve ettiği yemin izin vermezdi. Yemin ritüeli de örgüt içinde özellikle imamlığa kadar yükselen militanların Gülen'e olan bağlılıklarını zorunlu kılmak için uygulanırdı. Bu ritüele göre Gülen imam pozisyonundaki militanları "üç talak" üzerine yemin ettirirdi. Bu yemine göre imam Gülen'e ya da örgüte ihanet ederse eşinden boşanmış sayılır ve dolayısıyla karısı kendisine haram hale gelirdi. Başka bazı durumlarda da imam ya da abi konumundaki militan örgüt aleyhinde yanlış bir hareket yaparsa FETÖ'nün müdahalesine gerek kalmadan, örgüte ait bir emanet olarak kabul edilen karısı tarafından terkedilirdi. Çünkü kadının

nazarında öncelik kocası değil örgütün kendisidir. FETÖ'nün katalog evlilik sistemi diye tabir ettiği uygulamanın böyle bir işlevi vardı ve bu sisteme göre eşler birbirlerinin denetçisi ve aynı zamanda jurnalcisi olurlardı (Öztürk, 2016, s. 59; Çaha, 2016, s. 104).

Yine Nurettin Veren, FETÖ'nün ihdas ettiği katalog evliliği sisteminin asıl amacının ne olduğu hakkında önemli bilgiler paylaşmıştır. Veren'in aktardığı bilgilere göre, yurt dışına gidildikten sonraki evlilikler de örgüt tarafından yönlendirilmekte, birbirini hiç görmeyen adayların fotoğrafları birbirine gönderilerek örgütün hedefleri doğrultusunda evlilikler gerçekleştirilmekteydi. Tanzanya'da beş yıldır hizmet eden bir erkek öğretmene, Azerbaycan'da üç-beş yıl çalışıp sadakatini göstermiş bir kadın öğretmenin takdir edilip fotoğraflarının birbirine gönderildiğini ve bu şekilde, birbirini hiç görmeyen damat ve gelin adayının dünyada emsali olmayan bir bağımlılık ilişkisi içinde anlaştıklarını ve evlenmek için ilk olarak havaalanında buluşturularak evlenmek üzere bir araya getirildiklerini buna örnek olarak nakleden Veren, böylece ne tercih hakkı ne de beğenme olmadan çiftin nikahlarının kıyıldığını belirtmektedir. Veren'e göre örgüt böylesine diktatörce bir yapıdır ve ailesinden çok örgüte itaat eden, abilerine ve Gülen'e bağımlı olan bu insanlar hayatlarının gelecek dönemlerinde de her an aforoz edilme tehlikesi içindeydiler. Gülen'in gizli bir sistematik yapılanma içinde olduğu, yüzde yüz itaat ve kesinlikle bağlılık istediği, bir yere atanan örgüt mensubunun atandığı yere gitmediği ya da kendi başına karar alarak başka bir iş yapmaya kalktığı zaman örgüt tarafından ihanetle suçlanarak aforoz edildiği bilgilerini paylaşan Veren, bu durumdaki militanın yıllardır kendi ailesiyle de irtibatı kesildiği ve ailesinden de yüz bulamadığı için geriye de dönemediğini, dolayısıyla örgüt vasıtasıyla evlendirildiği için eşinin de elinden alınarak boşanmasının sağlandığını belirtmektedir. Veren'in FETÖ'nün evlilik sistemi hakkında aktardığı bilgilerin en can alıcı noktası ise kendi evliliği ile ilgili olan kısım. Evlendikten tam 33 yıl sonra örgütün talimatıyla eşinin ve altı çocuğunun elinden alındığını ve ayrılmaya zorlandıklarını, bunun için paralar vaat edildiğini ve tek bir duruşmayla 33 yıllık evliliğini bitirmek durumunda kalıp boşandığını ifade eden Veren, sadakatinden hiçbir zaman endişe etmediği bir aileye sahip olmasına rağmen örgütün gücünün galip gelerek 33 yıl sonra eşinin ve üniversiteyi bitirmiş çocuklarının kendisinden ayrıldığını ve ayrıldıklarından beri onlardan ne bir telefon ne de bir mesaj bile almadığını belirtmektedir (Veren, 2007, s. 85-86).

Kısaca detaylandırılmaya çalışıldığı gibi FETÖ'nün kurduğu katalog evlilik sistemi, normal bir evliliğin ve bu müessesenin gerçeklerinin, amacının çok ötesinde, örgütsel kimlik altında birbirini hiç tanımadan bir araya getirilen kadın ve erkek militanların yine örgütün hedefleri için evlendirilmesi ve toplum tarafından önemsenen bir kurumun istismar edilmesinden başka bir şey değildi. Dolayısıyla bu sistemde eşlerin ve ailelerinin ne isteklerinden çok örgütün hedefi önemliydi. Bunun içindir ki evlenen militanlar örgüt adına eşini jurnal etmekten de hiç çekinmemiştir.

4. FETÖ'NÜN RADİKALLEŞMİŞ MİLİTAN KADIN KİMLİĞİYLE MÜCADELENİN ÖNEMİ

FETÖ çeşitli yöntemlerle devşirdikleri çocuklara yıllarca imamların, abilerin ve ablaların gözetiminde ışık evleri, kamplar, pansiyonlar, dershaneler ve okul ağları üzerinden sıkı ve disiplinli eğitimler vermişlerdir. FETÖ bu sayede takiiyeyi çok iyi kullanan altın nesil ismini verdiği binlerce kadın ve erkek militan yetiştirmiştir. Örgüt bu militanları, soru hırsızlığı da yaparak, rüyaların, fetvaların, kerametlerin, olağanüstü özelliklerin araçsallaştırıldığı bir sistem üzerinden akın akın başta emniyet, yargı, TSK olmak üzere devletin bütün kurumlarına, kılcal damarlarına kadar büyük bir gizlilikle sızdırmıştır (Yavuz, 2005, s.298; Arslan, 2020, s. 295).

Bu açıdan günü gelince bu sızıntı militanların harekete geçirilmesi için sayılan tüm aparatların birer endoktrinasyon aracı olarak kullanılması örgüt için olağan bir durumdu. Çünkü FETÖ elebaşı Gülen, militanlarına amaca ulaşmak için her şeyi mubah saymış, takiiye denen gizliliği en büyük silah olarak kullanmayı öğretmiş, haram olan, meşru olmayan şeyleri verdiği fetvalarla helal ve meşru göstermiştir. Bunun en bariz örneklerinden birisi soru hırsızlığıdır. Aslında dinimize göre kul hakkına girmenin bir göstergesi ve en büyük günahlardan biri olarak kabul edilmesine rağmen soru hırsızlığı FETÖ tarafından meşru gösterilmiştir. FETÖ, bu hırsızlığını meşru göstermek için "abiniz/ablanız bu gece istihareye yattı ve sınavda çıkacak soruları gördü" kılıfını kullanmış, sınav öncesinde çıkacak soruları çözdürmüş ve böylelikle militanlarının sınavlardan yüksek puan almalarını ve devletin çeşitli kurumlarına sızmalarını sağlamıştır (Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi, 2017, s. 33; İtiraflarda FETÖ'nün Devlete Sızması, 2018, s. 48). Dolayısıyla FETÖ'nün militan ablaları tıpkı militan abiler gibi soru hırsızlığında da büyük rol oynamışlardır. FETÖ'nün abla yapılanması ve ablaların örgüt içerisindeki rolleri, ifa ettikleri görevler ve örgüt tarafından çalınan soruları sorumlulukları altındakilere nasıl bellettiklerine dair tüm detaylar yargı tarafından hazırlanan iddianamelerde yer almaktadır.

FETÖ'nün kadın militanlarının örgüt içinde ifa ettiği bir başka görev ise 15 Temmuz darbe teşebbüsünden sonra yakalanıp hapse atılan FETÖ militanlarının maneviyatlarını yüksek tutmak ve örgüt içindeki dağılmaların önüne geçmek için görüldüğü söylenen kurtuluş rüyalarının hem hapisteki ve hem de örgüt içindeki diğer militanlarla paylaşılmasıdır. Kadın militanların paylaştığı rüyalarda kurtarıcı olarak Hz. Muhammed ve Hz. Yusuf gibi peygamberlerin yanı sıra Kasım 2016 ABD seçimlerini kazanacağına inandıkları Hilary Clinton, o kazanamayınca Donald Trump vardı. Bu anlamda paylaşılan rüyalarda Hilary Clinton'ın, o tutmayınca seçimi kazanan Trump'ın hapisteki FETÖ'cülerin kurtarıcısı olarak paylaşılmasını, aslında örgütün en başından itibaren "hizmet"i kime yaptığının açık bir göstergesi olarak okumak mümkündür (Arslan, 2017, s. 43-45). FETÖ'cü kadın militanlar yine

örgüte destek sağlamak için farklı mekân ve zamanlarda bir ablanın organizatörlüğünde ve yönetiminde genelde gündüz icra edilen toplantılar yapıyorlardı. Ayrıca örgüte himmet toplamak ve para kazandırmak amacıyla kermes faaliyetlerinde öncü rolünü üstlenmekteydiler (Arslan, 2018, s. 277). Yine henüz deşifre olmamış, hukuken herhangi bir suça iştirak etmemiş olan örgütün kadın militanlarının örgüt lehine algı, manipülasyon ve propaganda yaptıkları bilinmektedir. Bunun amacı, yakalanan örgüt elemanlarının masum olduklarına ve yargının elinde delil olmadan suçsuz yere hapsedildiklerine dair toplumsal bazda algı yaratmak ve kafalarda soru işaretleri oluşturarak destek sağlamaktır.

Tüm bu olgu ve olaylar değerlendirildiğinde FETÖ'nün elindeki en önemli gücün devletin kılcal damarlarına kadar yerleştiği sızıntı militanlar olduğu aşıkardır. Bu açıdan 15 Temmuz 2016 darbe teşebbüsü, FETÖ'nün Türkiye'yi ele geçirmek için son hamlesi olarak tarihe geçmiştir. Aslına bakmak gerekirse bu kalkışma, FETÖ'nün kendisini besleyip büyüten yabancı servislere ve ülkelere "hizmet" eden küresel bir örgütten başka bir şey olmadığını tüm dünyaya aleni bir biçimde ilan edilmesi olmuştur. Bu sebeple ilan edilen OHAL süreçleri kapsamında alınan acil tedbirlerle yakalanan örgüt militanları devletten tasfiye edilmiştir. Kamu kurumlarında, başlarındaki amirlerin dışında FETÖ'nün abi ve ablalarından gelen emirlere göre hareket eden militanların kamudan atılması ya da ve açığa alınması OHAL hükümleri bağlamında gerçekleştirilmiştir (İtiraflarda FETÖ'nün Devlete Sızması, 2018, s. 21). Bu nedenle örgütle bağlantısı olan kadın ya da erkek yakalanan tüm militanlar, hukuken terörist olarak kabul edilmiş olup terör örgütü üyesi olmaları dolayısıyla da terörist muamelesi görerek kamudaki görevlerinden ihraç edilmişlerdir. Dolayısıyla adalet önünde hesap vererek işledikleri suçun niteliğine göre çeşitli cezalara çarptırılmışlardır. Ancak mücadele devam etmektedir. Henüz tespit edilemeyen ve kendilerini gizlemeye devam eden militanların güvenlik güçleri tarafından yakalanıp adalete teslim edilmesi çalışmaları sürdürülmektedir.

Yürütülen bu mücadelede çok önemli bir nokta vardır ki o da özellikle ablaların tezgahından geçen ancak kamu görevlisi olmadıkları için tespiti zor olan kadın militanların yakalanıp adalete karşı çıkarılmasıdır. Bilindiği gibi kadınlar erkeklere göre daha duygusaldır. Örgütsel bağ konusunda erkek militanlara göre daha katı olabilen ve duygusallıklarıyla erkekleri de yönlendirmede etkin olabilen kadın militanların tespiti ve onlarla daha etkin şekilde mücadele edilmesi için iyi bir istihbarat ağına ve çeşitli kesimlerin işbirliğine ihtiyaç vardır. Bunun için toplumsal bir mutabakat içinde örgüt militanlarına karşı şiddet içermeyen bir "mahalle baskısı" oluşturulmalıdır. Örgütün kadın militanlarının etkin olduğu kermes, toplantı vb. görev alanları, ışık evleri tarzında örgüte eleman kazandırmak için kiralanmış yerler göz hapsine alınmalı ve tespit edilen bu tür etkinlik ve yerler hızlıca yetkililere bildirilmelidir. Tüm bunlar örgütün kadın ya da erkek militan yapılanmasına karşı sürdürülen mücadelenin başarısında ve örgütün çökertilmesinde önem taşımaktadır (Arslan, 2016, s. 208).

5. SONUÇ

Radikalleşerek şiddete varan aşırılığa kaçan ve teröre bulaşmış kadın kimliği tarihi bir vakiydir. Bu gerçeklik klasik dönem terör örgütlerinde pek olmasa da modern dönem terör örgütlerinde fazlasıyla görülmektedir. David Rapaport'un tarihsel olarak tasnif ettiği anarşist, bağımsızlıkçı, devrimci ve din motifli dört terör dalgasında kurulan terör örgütlerinin pek çoğunun bir ayağını militan kadın kimliği oluşturmuştur. Özellikle İkinci Dünya Savaşından sonra başlayan soğuk savaş döneminin kutuplaştırdığı dünyada 1960-1970'li yıllarda Marksist-Leninist ideoloji üzerine kurulan pek çok terör örgütünde militan kadın kimliği, kurucu ve lider kadro başta olmak üzere katıldıkları aktif operasyonel görevlerle karşımıza çıkmaktadır. Militan kadın kimliği terörün küreselleşmesiyle beraber ortaya çıkan din motifine ve istismarına dayanan terör örgütleri için de geçerlidir. Ancak ideolojik terör örgütlerinin aksine din motifli örgütlerde şiddete ve teröre bulaşmış militan kadın kimliği, lider kadroda yer almadığı gibi erkek militanlara göre ikincil pozisyonda kalmıştır. Bu tür örgütlerde kadın militanlar her ne kadar erkek militanlara göre daha geri planda, erkek militanların gölgesinde, isimsiz ve lider kadronun izin verdiği ölçüde görünür olsalar da başta intihar bombacılığı eylemleri olmak üzere, silah ve mühimmat nakliyatı, eylemlere aktif olarak katılma vb. yönünden ifa ettikleri görevler bakımından bağlı oldukları terör örgütleri için erkek militanlardan hiç de geri kalmayan işlevselliğe sahip olmuşlardır.

Radikalleşmiş militan kadın kimliğinin neşvü nema bulduğu örgütlerden birisi de hiç kuşkusuz ki din istismarı üzerine kurulan FETÖ'dür. Aslında FETÖ'nün kuruluş yıllarında kadının adı ve kimliği hiç yoktu. Fetullah Gülen ilk başlarda işlerin aksamaması için erkek militanların genç yaşlarda evlenmesine de pek taraftar olmamıştır. Ancak bu algı sonrasında terkedilmiş ve kadın kimliği birden bire keşfedilmiş gibi örgütsel amaçlar için araçsallaştırılmıştır. Bu açıdan kurulan ablalık sistemi ve evlilikleri dizayn için geliştirilen katalog evlilik sistemi, aslında örgütün kadın kimliğine biçtiği değer ve kadın kimliğinin kendi amacı için nasıl sömürüldüğünün ve toplumca değer verilen evlilik müessesesinin nasıl istismar edildiğinin açık bir göstergesi olmuştur. Dolayısıyla FETÖ çocuk yaşlardan itibaren devşirdiği kız çocuklarını ablalık sistemi üzerinden kurguladığı mizansenlerle dolu eğitim sistemiyle kendisine biat ettirmiş ve onları radikalleştirerek verdikleri yeni kimlikle örgütsel çıkarlar için kullanmış ve yine bu amaç için onları katalog evlilikler yapmaya zorlamıştır. Birbirlerini hiç tanımadan katalog evlilik sistemiyle evlendirilen çiftlerden örgütün devşirmek istediği asıl amaç ise yine örgütün kendisi yani örgütsel çıkarın önceliği olmuştur. Bunun için eşler birbirinin denetçisi ve gerekirse jurnalleyicisi olmaktan hiç imtina etmemiştir.

Ablalık sistemi FETÖ'nün kadın militan kimliğine biçtiği rolün adı olsa da örgütsel pozisyonda kadının yeri hep ikinci planda olmaktan öteye geçememiştir. Bir abla diğer ablalara göre ne kadar üst düzeye çıkarsa çıksın, altında ne kadar abla bulunursa bulunsun örgüt içindeki makam ve hiyerarşisi her zaman bulunduğu il veya ilçedeki abiye bağlı olmakla sınırlı kalmıştır. İfadelenildiği gibi FETÖ kadın militanları aktif olarak kullanmış ve pek çok işte çalıştırmıştır, ancak kadın militanlardan hiçbirini üst düzey yönetici ve idareci olarak atamamıştır. Bu nedenle FETÖ ablalarının erkek militanlara göre kamuoyundaki tanınırlıkları neredeyse yok mesabesinde. Fakat kadın militanlar örgüt içinde ne kadar geri planda olsalar da devşirilen kız çocuklarının örgütün ideolojisine göre yetiştirilmesinde, çalınan soruların öğretilmesinde, düzenledikleri kermes, toplantı vb. yöntemlerle himmet toplanmasında, verilen fetvaların uygulanmasında, kurtuluş rüyalarının paylaşımında, örgüt lehine algı, propaganda ve manipülasyon vb. pek çok görevin yapılmasında aktif rol oynamışlardır. Kadın militanlar ayrıca yaratılış olarak daha duygusal oldukları için örgüt için erkekleri yönlendirmekten de geri durmamışlardır.

Tüm bu açılardan bakıldığında FETÖ ile mücadelede bütüncül bir yaklaşım takip edilmeli, örgütün hareket tarzı iyi çözümlenmeli ve örgütü besleyen ekosistem doğru bir şekilde analiz edilmelidir. Başarının anahtarı düşmanı her yönüyle tanımaktan ve toplanan doğru istihbaratla onu iyi çözümlenmekten geçmektedir. Bu nedenle ilk andan itibaren örgüt içinde üstlendikleri görevlere bakıldığında hiç de azımsanmayacak işler gören FETÖ'nün radikalleşmiş kadın militan ayağına vurulacak başarılı her darbe, aynı zamanda erkek militanlar da dahil olmak üzere örgütteki moral motivasyonu düşürmeye ve örgütteki dağılma sürecini hızlandırmaya yarayacaktır. Bu yüzden FETÖ ile verilen mücadelenin, kadın ya da erkek militan ayrımı yapılmadan topyekün olarak ve hiçbir bahaneye sığınmadan, büyük bir kararlılık ve azimle sürdürülmesi önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

1. Albayrak, K. (2014). "Diğer Semavi Dinlerde Şiddet", Şiddet Karşısında İslam, Ed.: Bünyamin Erul, Ankara: DİB. Yayınları.
2. Altun, A. (2021). Kadınlar ve Terörizm: Çeçenya'nın Kara Dulları, Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi , C. 9, S. 29, ss. 100-118.
3. Arslan, H. (2016). Dini Gruplar ve Siyaset-2 FETÖ/PDY, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
4. Arslan, H. (2017). Kamu Güvenliğinin Önemli Bir Tehdidi Olarak İntihar Bombacılığı Fenomeni ve Mücadele Yöntemleri, Güvenlik Çalışmaları Dergisi, C. 19, S. 1, Ankara, ss. 47 - 66.
5. Arslan, H. (2017). Rüya Metaforu Üzerinden Din İstismarı: FETÖ Örneği, Liberal Düşünce, Yıl: 22., S. 87, 33-47.
6. Arslan, H. (2020). İnsan Hakları İhlalleri Bağlamında FETÖ'nün Analizi, Idea Studies Journal, Volume: 6 / Issue: 17, Mayıs, ss. 288-301.
7. Arslan, O. (2021). 15 Temmuz FETÖ ile Mücadele Bilinci, Ankara: Anadolu Ay yayınları.
8. Bayraklı, E. ve Alkanat, A. (2021). PKK'da Kadın Teröristlerin Rolü ve Örgüt İçi Cinsel İstismar, Güvenlik Stratejileri Dergisi, C. 17, S. 37, ss. 119-156.
9. Bosi, L. (2013). Red Brigades (Italy), The Wiley-Blackwell Encyclopedia of Social and Political Movements, Edited by David A. Snow, Donatella della Porta, Bert Klandermans, and Doug McAdam, Blackwell Publishing Ltd., pp. 1-2.
10. Box, M. and McCormack, G. (2004). Terror in Japan, The Asia-Pacific Journal, Vol. 2, Is. 6, Jun 25, pp. 1-17.
11. Çaha, Ö. (2016). Cemaatten Terör Örgütüne Gülen Hareketinin Anatomisi, Liberal Düşünce Dergisi, S. 83, ss. 91-114..
12. Çakmak, D. (2007). Fransız Devrimi'nde Kadın:Eksik Yurttas, Ege Akademik Bakış Dergisi, C. 7, S. 2, ss. 727-745.
13. Demir, H. (2017). Gülen Örgütü Ezoterik Bir Kült Cemaatin Radikalleşmesi, Ankara: Ay Yayınları.
14. Ekiz, Z. (2020). Sempatizan, Fail?: Dört Dalgada Kadın Teröristler, Güvenlik Bilimleri Dergisi, C. 9, S. 2, ss. 555-576.
15. Erdem, N. (2017). Kadın Terörist Kimliğinin Psiko-Sosyal Kökenleri ve Sosyal Politikalar, Güvenlik Çalışmaları Dergisi, C. 19, S. 3, ss. 8-26.
16. Fethullahçı Terör Örgütünün (Fetö/Pdy) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi İle Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Ankara 2017. <https://i.tmgrup.com.tr/fikriyat/arsiv/2017/05/darbe.pdf>, Erişim Tarihi: 25 Ağustos 2022.

17. FETÖ. Örgütlenmiş Din İstismarının Tahlili (2017). Ankara: TDV Yayınları.
18. Gaido, D. and & Alessio, B. C. (2015). Vera Zasulich's Critique of Neo-Populism, Historical Materialism, V. 23, November, pp. 93-125.
19. Gender Dimensions of the Response to Returning Foreign Terrorist Fighters: Research Perspectives, CTED Trends Report, February 2019, https://www.un.org/securitycouncil/ctc/sites/www.un.org.securitycouncil.ctc/files/feb_2019_cted_trends_report_0.pdf, Erişim Tarihi: 17.05.2022.
20. Grimland, M., Apter, A. & Kerkhof, A. (2006). "The Phenomenon Of Suicide Bombing A Review Of Psychological And Nonpsychological Factors", Crisis, Hogrefe & Huber Publishers, Vol. 27 (3), pp. 107-118.
21. Gülen, M. F. (2011). Asrın Getirdiği Tereddütler 4, İstanbul: Nil Yayınları.
22. Gülen, M. F. (1998). Ölçü veya Yoldaki Işıklar 3, İstanbul: Nil Yayınları.
23. Güven, E. (2020). Amerika Birleşik Devletleri'nde Sosyalist Afro-Amerikan Bir Yapılanma Olarak Kara Panterler Partisi ve Partinin Sesi "The Black Panther Intercommunal News Service", Global Media Journal, Güz, C. 11, S. 21, ss. 53-74.
24. Handbook on Gender Dimensions of Criminal Justice Responses to Terrorism (2019), United Nations Office on Drugs and Crime, United Nations Vienna, https://www.unodc.org/documents/terrorism/Publications/17-08887_HB_Gender_Criminal_Justice_E_ebook.pdf. Erişim Tarihi: 17.05.2022.
25. Hudson, Rex A., (1999). The Sociology And Psychology Of Terrorism: Who Becomes A Terrorist And Why?, The Library Of Congress, Ed.: Marilyn Majeska, Washington, D.C., September.
26. İtirafalarda FETÖ'nün Devlete Sızması (Askeriye, Mülkiye, Adliye) (2018). İstanbul: SETA Yayınları.
27. Matfess, H. and Warner, J. (2017). Exploding Stereotypes: The Unexpected Operations and Demographic Characteristics of Boko Haram's Suicide Bombers, Combatting Terrorism Center, August.
28. Öztürk, M. (2016). Din Sermayesinden İktidar Devşirmek FETÖ, Ankara: Ankara Okulu Yayınları.
29. Preece, J. (2010). The Lives of the RAF Revisited: The Biographical Turn, Memory Studies, V. 3 (2), pp. 151-163.
30. Şahin, Y. (2015). Terörizm: Tanım(lanamamas)ı, Tarihsel Dönüşümü, Uluslararası Hukuktaki Yeri ve Mücadele Yöntemleri, Güvenlik Çalışmaları Dergisi, C. 17, S. 3, ss. 145 - 176.
31. Veren, N. (2007). Kuşatma ABD'nin Truva Atı Fethullah Gülen Hareketi, Siyah Beyaz Yay., İstanbul.
32. Yavuz, M. H. (2005). "Neo-Nurcular: Gülen Hareketi" (Der.: Tanıl Bora, Murat Gültekingil), Modern Türkiye'de Siyasî Düşünce İslamcılık, C. VI, İletişim Yay., İstanbul, 295-307.
33. Yayla, A. (1999). Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve, SBF Dergisi, C. XLV, Ankara, ss. 335-385.
34. Yeni Nesil Terör: FETÖ'nün Analizi, Polis Akademisi Yay., Ankara 2017.
35. Zedalis, Debra D., Female Suicide Bombers, Strategic Studies Institute, June 2004